

Rīgas Ziedoņdārza pirmsskolas projekts “Lai top!”

Rīgas Ziedoņdārza pirmsskolas projekts “Lai top!” saņēma atbalstu RIIMC izsludinātajā projektu konkursā *Atbalsts kompetenču pieejas ieviešanai pirmsskolā*.

Projekta “Lai top!” mērķis - nodrošināt pirmsskolas izglītības pedagogiem iespēju pilnveidot profesionālo kompetenci kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslas mācību jomā, tehnoloģiju mācību jomā un bērnu darbības un sasniegumu vērtēšanā.

Mūsdienās izglītības attīstības vektoru jāmaina no gatavo apkopoto zināšanu translācijas uz personiskām vērtībām, no atmiņas trenēšanas un pārbaudes – uz domāšanas spēju attīstīšanu, no autoritāra pasniegšanas veida – uz mācību procesa dalībnieku sadarbību.

Mūsdienās ļoti būtiska ir bērnu radošo spēju attīstība (ieraudzīt skaistumu dabā, apkārtnē - priekšmetos un parādībās), izzinošajā darbībā, saskarsmē ar mākslu paust savas jūtas un pašam radīt mākslas darbu. Mākslas darba radīšanas procesā bērns radoši un aktīvi darbojas, rada kaut ko jaunu sev, savukārt apkārtējiem bērna mākslinieciskās darbības process un rezultāts, mākslas darbs, dod iespēju izzināt bērna prasmes, radošās iespējas un sasniegumus. Mūsdienu pārmaiņu laikā pedagogiem nepieciešams apgūt jaunus paņēmienus, metodes un līdzekļus, iepazīt mūsdienīgas un efektīvas tehnoloģijas, instrumentus un rīkus darbā ar bērniem kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību un tehnoloģiju mācību jomā. Veidot bērnos prasmi izpausties mākslas darbā, var tikai tāds pedagogs, kas ir zinošs un prot radoši izpausties. Mākslas pedagogi savā ikdienas darbā ar bērniem veicina katra bērna personības izaugsmi un attīstību, tādēļ projektu “Lai top!” vēlējāmies īstenot sadarbībā ar māksliniekiem – pedagogiem.

Projektā gaitā Māras Muižnieces Rīgas Mākslas skolas mākslas pedagogu un datorspeciālista vadībā, plānoti trīs mācību bloki: *Bērna lietpratības attīstīšana darbā ar krāsām pirmsskolā*, *Darbs un eksperimenti ar dažādiem materiāliem bērna lietpratības un radošuma attīstībā* un *Pirmsskolas pedagoga IT kompetenču attīstīšana*.

No 2019.gada 15.oktobra līdz 2019.gada 26.novembrim mākslas pedagoģe un gleznotāja Ingemāra Treija-Čivle, humanitāro zinātņu maģistre mākslā, Rīgas Ziedoņdārza pedagogiem novadīja kursus *Bērna lietpratības attīstīšana darbā ar krāsām pirmsskolā*.

Lai iepazītu mākslinieces Ingemāras Treijas-Čivles veikumu mākslā un lai izveidotos savstarpēja radoša sadarbība, pirms kursiem pedagogi apmeklēja Latvijas Mākslinieku savienības galerijā gleznotājas Ingemāras Treijas-Čivles personālizstādi *Gads*. Izstādes apmeklējuma laikā gūvām ieskatu par mākslinieces radošo veikumu, pozitīvas emocijas un gandarījumu par kopā gūtiem iespaidiem. Izstāde mūs iedvesmoja radošumam!

Kursu pirmajā nodarbībā Ingemāra Treija-Čivle akcentēja, ka izglītošanas mērķi mākslā nav iemācīt bērniem radoši izpausties, izmantojot dažādus līdzekļus un materiālus. Māksla

veicina vispusīgas personības, tādas personības attīstību, kas prot redzēt, baudīt, saskatīt un radīt skaistumu ne tikai mākslā, bet arī sev līdzās.

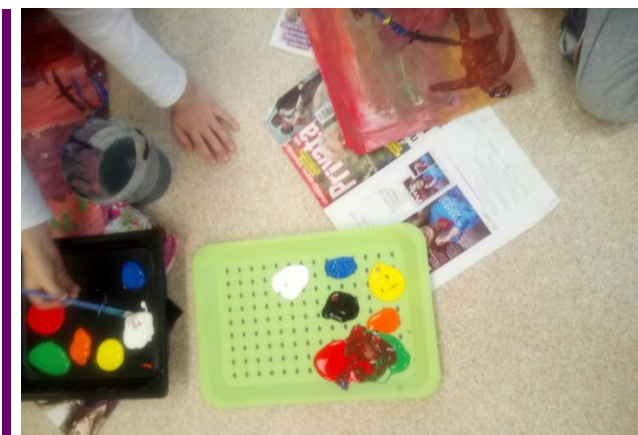
Māksliniece uzsvēra, ka iepazīšanās ar krāsām pirmsskolas vecuma bērniem palīdz pilnīgāk un smalkāk uztvert apkārtējos priekšmetus un parādības, attīsta uzmanību, domāšanu un bagātina runu. Ingemāra Treija–Čivle ieteica pievērst bērnu uzmanību krāsām un toņiem, kas ir raksturīgi dabai, krāsu jaukšanai. Lai īstenotu mākslinieces ieteikumus, bērniem jāapmeklē izstādes, jāvēro mākslas meistaruru oriģināldarbi, daba. Bērniem jāattīsta krāsu uztvere, izjūta, jaunu krāsu radīšanas brīnums. Nodarbību laikā māksliniece piedāvāja daudz interesantu uzdevumu bērniem, demonstrēja mākslas darbu reprodukcijas un bērnu darbus. Kā būtiskākos uzdevumus bērnu radošuma pilnveidei pedagogi atzīmēja: 1) noskaņas radīšanu mākslinieciskajai darbībai; 2) savu emociju attēlošanu ar pieejamajiem mākslinieciskās izteiksmes līdzekļiem; 3) krāsu un krāsu toņu saskatīšana mākslas darbos, dabā, priekšmetos; 4) pretējo krāsu un krāsu toņu izmantošana bērnu mākslinieciskajā darbībā; 5) gleznošanā un zīmēšanā līniju un punktēšanas tehniku lietošana; 6) dažādu stilu mākslas meistaruru darbu kopēšana un izmantošana savos darbos.

Bērna darbs – pretējo krāsu un toņu izmantošana gleznā.

Noskaidrojām, ka bērniem saprast siltus un aukstus toņus palīdz uzdevums: uzzīmēt jūru (aukstie toņi) un ugunsgrāvu (siltie toņi), tad uzzīmēto izgriezt un aplicēt uz pretējo toņu attēla. Šis uzdevums bērniem vizualizēja jēdzienu aukstie toņi un siltie toņi un palīdzēja labāk tos saprast. Savukārt krāsu jaukšanai māksliniece piedāvāja izvēlēties ne vairāk kā 3 krāsas, lai nodrošinātu apstākļus bērnu fantāzijas attīstībai. Visus šos un arī citus uzdevumus var viegli pielāgot jebkuras tēmas apguvei.

Māksliniece ieteica krāsu jaukšanai izmantot paplātes, jo uz tām var jaukt vairākas krāsas un ir vieta izmēģināt dažādas krāsu kombinācijas.

Bērnu vecums 4-5 gadi

Krāsu un krāsu toņu saskatīšanai pedagogi bērniem piedāvāja novietot darba lapas stūrī attēlu vai fotogrāfiju, attēlā saskatīt krāsas un krāsu toņus un līdzās attēlot novēroto krāsu spektru.

Bērns pats izvēlas attēlu, materiālus un darbojas. Šāds uzdevums bērnam attīsta pašvadītas mācīšanās prasmes, novērošanas spējas, uzmanību, domāšanu un dod iespēju brīvi izpausties radošajā darbā.

Kursu laikā, izmantojot ievērojamu mākslinieku darbu reprodukcijas, pedagogi izveidoja didaktiskās spēles *Atrod toni gleznā*.

Bērniem ļoti ieinteresēja uzdevums attēlot lietu. Darba sākumā bija jāuzzīmē zīmējumu ar akvareļkrāsām, atstājot augšā tukšu neizkrāsotu laukumu visas lapas garumā. Pēc tam no lapas augšas bija jāglezno debesis ar mākoņiem, bagātīgi lietojot ūdeni un pavēršot lapu vertikāli, to pludināt lejup. Jaunākās grupas bērni aizrautīgi zīmēja mākoņus lapas augšdaļā un ar prieku veidoja lietu.

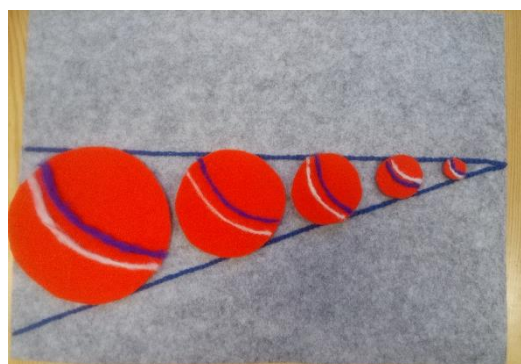
Ingemāra Treija-Čivle dalījās savā pedagoģiskajā pieredzē par kompozīcijas izjūtas veidošanu. Svarīgi ir zināt noteikumus un to, kā bērni viņiem saprotamā veidā tos var pārbaudīt: ja lapas viena pusē ir liels priekšmets, bet otra pusē ir tukša vai ar nelielu priekšmetu, tad lapa it kā *gāžas* uz otro pusi. Un līdz ar to, lai būtu līdzsvars, lapas otru pusi ir nepieciešams aizpildīt. Pedagogi mākslinieces ieteikumu pārbaudīja praksē un secināja, ka bērni tiešām to saprot!

Māksliniece piedāvāja uzdevumu bērniem veidot - kompozīciju ar attēliem (kalendāru, žurnālu attēli, kartiņas u.c. attēli), pieliekot pie radošā darba vai aplicējot. Par šo tēmu tika izveidota didaktiskā spēle *Izveido kompozīciju*.

Viens no pedagogu jautājumiem bija – kā iemācīt bērnus zīmēt perspektīvā? Māksliniece stāstīja, ka pastāv krāsu un lineārā perspektīva, ka ļoti svarīgi ir bērnu iepazīstināt ar jēdzienu *horizonts* dabā, vērot priekšmetu un dabas formu samazināšanos tālumā, pēc tam *pārnēsot* zīmējumā.

Vērtējot bērnu radošos darbus un perspektīvas attēlojumu, pedagogi sagatavoja didaktisko spēli *Perspektīva*.

Katrā tikšanās reizē ar Ingemāru Treiju-Čivli mēs analizējam audzēkņu radošos darbus, apspriedām bērnu darbības un darbu vērtēšanas jautājumus. Pirms darba uzsākšanas ir ļoti svarīgi zināt vērtēšanas kritērijus, ļaut bērniem pašiem vērtēt savu darbu gan radošajā procesā, gan nobeigumā. Lai objektīvi vērtētu radošo procesu un darbus, sniegtu atbalstu bērniem, pedagogiem ir jāzina mākslas pamati, veidi, paņēmieni, tehnikas, materiāli.

Šeit debesis ir gleznotas ar vienu krāsu un saule zīmēta ar stariem (dabā tā nav).

Vairākkārt kopā ar mākslinieci izvērtējam radošos darbus, mums veidojās pieredze un zināšanas, lai saskatītu nepilnības un spētu tās turpmāk novērst.

Rīgas Ziedoņdārza pirmsskolai ir divas ēkas, kas atrodas kvartāla attālumā. Pieredzes stāsti notika gan viena ēkā, gan otrā. Pedagogi atzīmēja, ka vērtīgi un nozīmīgi ir savstarpēji iepazīties ar pedagogu darbu abās iestādes ēkās. Svarīgs ir katra pedagoga redzējums, veikums mākslas jaunradē un audzēkņu sasniegumi. Šādi mēs varam paplašināt viens otra redzesloku, aktualizēt savas zināšanas, rast jaunas idejas! Pedagogi atzina, ka daba ar daudzveidīgo krāsu paleti, toņiem, noskaņām, izmaiņām, objektiem ir uztveres avots bērna mākslas darba centrā. Katrs

bērns savus spilgtākos iespaidus smeļas dabas izziņāšanā, izbaudīšanā, attēlošanā ar krāsām un formām.

Kursu nobeigumā māksliniece Ingemāra Treija-Čivle atzīmēja, kā pedagogi apgūtās zināšanas izmanto darbā, – bērniem tiek doti mērķtiecīgi radošie uzdevumi saistībā ar apgūto. Un bērni spēj īstenot pedagogu ieceres. Māksliniece bija patīkami pārsteigta par izveidotajām didaktiskajām spēlēm atbilstošām bērnu vecumam.

Attīstot bērnu prasmes zīmēt un gleznot, pedagogi veicina bērna kognitīvo procesu, emocijas, kā arī caurviju prasmju attīstību, veido pozitīvu attieksmi pret mākslu, dabu un sabiedrību, nodrošina iespēju attēlot zināmo un pārdzīvoto. Māksla veicina tikumisko, garīgo un estētisko vērtību apguvi, kā arī ļauj iepazīt dabas un sabiedrības procesus, tautas tradīcijas.

Projekta aktivitātes paredzētas veiksmīgai iestādes pedagoģisko mērķu sasniegšanai saskaņā ar 21.11.2018. Ministru kabineta noteikumiem Nr. 716 "Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām un pirmsskolas izglītības programmu paraugiem" un konkrētām pedagoģiskā darba vajadzībām.

Lai mācīšanas process būtu efektīvs, veicot praktiskus uzdevumus, pedagogi izmantoja iegūtās zināšanas. Kursu nobeigumā plānots ir organizēt pedagogu darbu izstādi!

Ingrīda Markusa

Krāsiņas

Meklēju krāsiņas

Kastīte tukša.

Kur gan viņas ir aizmukuša?

Nē, mīļas nebēdnes – nepadošos!

Tūlīt es visas meklēt došos.

Te jau es redzu. Ko katra dara,

Nu tikai kopā tās jāšagana!

Oranžā – burkānu vīrelī smejas,

Baltā – uzsāk mākoņu dejas.

Sarkanā – krāso tomātu sievu,

Melna – velk runcītim ūsiņu tievu.

Lillā grib noslēpties melleņu ogās,

Tumsi zilā snauž uzvalka pogā.

Zaļā met kūleņus meža un pļavā,

Zilā peld jūriņā nodabā savā.

Dzeltenā – saules stariņu skuķēs

Krāso tik pienenes, saules puķes!

Bet visām krāsiņām liela liksme,

Kad atmirdz debesīs

Varavīksne!